

© Совет на Европа/ Европски суд за човекови права, 2012. Овој превод е изработен со поддршка на Human Rights Trust Fund на Советот на Европа (www.coe.int/humanrightstrustfund). Преводот не е обврзувачки за Судот. За понатамошни информации видете ја целосната назнака за авторски права на крајот на овој документ.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

Информативна белешка за судската пракса на Судот бр. 146 ноември 2011

V.C. v. Slovakia - 18968/07

Пресуда 8.11.2011 [Секција IV]

Член 3

Понижувачко постапување

Нечовечко постапување

Стерилизирање на Ромка без нејзина информирана согласност: *повреда*

Член 8

Позитивни обврски

Отсуство на заштитни механизми што посебно го земаат предвид репродуктивното здравје на ромските жени: *повреда*

Факти – Во 2000 година апликантката, Ромка, била стерилизирана во јавна болница во тек на породувањето со нејзиното второ дете, со царски рез. Стерилизирањето се состоело од пресекување и поврзување на јајцеводите за да се спречи оплодување. Породилната листа на апликантката содржела јасна референца за нејзиното етничко потекло, заедно со барање за стерилизација заедно со нејзин потпис. Сепак, апликантката тврдела дека таа не го разбрала зборот „стерилизирање“ и дека го потпишала барањето додека имала породилни трудови и откако болничкиот персонал и' кажал дека доколку повторно остане бремена, или таа или нејзиното дете би можеле да умрат. Според апликантката, во тек на нејзиниот престој во болницата, таа била сместена во соба со други жени – Ромки и не им било дозволено да ги користат истите купатила или тоалети како не-Ромките. Апликантката безуспешно побарала надомест низ граѓанска постапка, тврдејќи дека нејзиното стерилизирање претставувало повреда на националното законодавство и меѓународните стандарди за човекови права и дека таа не била соодветно информирана за процедурата, нејзините

последници или алтернативните решенија. Нејзината последователна уставна тужба била, исто така, отфрлена.

Право – Член 3: Стерилизирањето претставува големо вмешување во статусот на репродуктивно здравје на лицето и навлегува во многу аспекти на личниот интегритет на поединецот, вклучувајќи ги тука и физичката и менталната добросостојба и емотивниот, духовниот и семејниот живот. Без согласност на ментално компетентен возрасен пациент, тоа е некомпатибилно со барањето да се почитува човечката слобода и достоинство. Понатаму, општо прифатените меѓународни стандарди пропишуваат дека стерилизирањето може да биде извршено, но само под услов претходно да е дадена информирана согласност, освен во исклучителни и итни ситуации“. Апликантката е стерилизирана во јавна болница, веднаш откако се породила со царски рез, бидејќи лекарите сметале дека идна бременост би ги изложила на ризик неа и нејзиното бебе. Сепак, како што потврдил еден од лекарите, не постоела медицинска итност што би опфаќала непосреден ризик од непоправлива штета по нејзиното здравје. Бидејќи таа била ментално компетентен возрасен пациент, нејзината информирана согласност била предуслов за ваква процедура, дури и под претпоставка да била „неопходна од медицинска гледна точка. Од апликантката било побарано да даде своја писмена согласност кога веќе била во породилни трудови, без да биде целосно информирана за нејзиниот здравствен статус, предложената процедура или алтернативите. Барањето нејзина согласност во ваква деликатна положба е јасно дека не и’ дозволило да донесе одлука по своја слободна волја, по разгледување на сите импликации или по консултација со нејзиниот партнер. Патерналистичкиот начин на кој постапувал болничкиот персонал не и’ оставил на апликантката друга опција освен да се согласи на процедурата што лекарите ја сметале за соодветна. Како последица на ова, процедурата на стерилизирање, вклучувајќи го и начинот на кој од пациентката било побарано да се согласи на неа, мора во неа да разбудило чувства на страв, очајување и инфериорност. Исто така, тоа резултирало и со трајно страдање, зашто поради нејзината неплодност, завршила разведена од својот сопруг и екскомуницирана од ромската заедница. Иако немало индикации дека медицинскиот персонал имал намера да ја злоставува, нивното тешко пренебрегнување на нејзиното право на автономија и избор како пациент, ја подложило на постапување спротивно на Член 3 од Конвенцијата.

Заклучок: повреда (едногласно).

Член 8: Бројни меѓународни тела, како Европската комисија против расизам и нетолеранција (the European Commission against Racism and Intolerance ECRI), CEDAW и Комесарот за човекови права на Советот на Европа го имаат забележано проблемот со стерилизирање на Ромките во Словачка и имаат повикано да се воведат соодветни заштитни механизми. Со дел да се објасни референцата кон ромското потекло на апликантката во нејзиниот здравствен картон, Владата наведе дека ваквата ставка била неопходна зашто пациентите – Роми често ја занемаруваат социјалната и здравствената заштита, па оттука им е потребно посебно внимание. Дури и кога тоа би се прифатило, Судот не може, а да не забележи определен менталитет кај медицинскиот персонал околу начинот како треба да се води здравствената состојба на Ромките. И покрај фактот што важечкото законодавство во материјалното време барало согласност на пациентот пред стерилизацијата, во случајот на апликантката, овие одредби не обезбедиле соодветни заштитни механизми и резултирале со медицинска интервенција од особено сериозна природа, изведена без нејзина информирана согласност. Како последица на ова, отсуството на заштитни механизми што посебно ќе го земат

предвид репродуктивното здравје на апликантката како Ромка, претставува непридржување на тужената држава кон нејзината позитивна обврска да го обезбеди правото на почитување на нејзиниот приватен и семеен живот. Специфични мерки насочени кон елиминирање на вакви процедурални недостатоци се донесени во 2004, дури откако веќе беа случени релевантните факти од предметот на апликантката, па оттука тие не можеа да имаат влијание врз нејзината ситуација.

Заклучок: повреда (едногласно).

Судот едногласно утврди дека немало повреда на процедуралниот аспект на Член 3 или на Член 13 во врска со Член 3, Член 8 или Член 12.

Член 41: EUR 31,000 за непарична штета.

* Види, на пример, Конвенција на Советот на Европа за човекови права и биомедицина ([Council of Europe Convention on Human Rights and Biomedicine](#)), Декларацијата на Светската здравствена организација за унапредување на правата на пациентите во Европа (the [World Health Organisation's Declaration on the Promotion of Patients' Rights in Europe](#)) и Генералната препорака бр. 24 ([General Recommendation No. 24](#)) на Комитетот на ОН за елиминација на дискриминацијата врз жените (the UN Committee on the Elimination of Discrimination against Women, CEDAW).

На овој линк може да се најдат [Case-Law Information Notes](#)

© Совет на Европа/Европски суд за човекови права 2012

Официјални јазици на Европскиот суд за човекови права се англискиот и францускиот. Овој превод е изработен со поддршка на Human Rights Trust Fund на Советот на Европа (www.coe.int/humanrightstrustfund). Преводот не е обврзувачки за Судот, ниту Судот презема било каква одговорност за неговиот квалитет. Преводот може да се префрли од HUDOC базата на податоци за судската пракса на Европскиот суд за човекови права (<http://hudoc.echr.coe.int>) или од други бази на податоци со кои Судот го споделил. Може да биде репродуциран за некомерцијални цели под услов да се наведе потполниот наслов на предметот заедно со горната назнака за авторски права и споменувањето на Human Rights Trust Fund. Ако постои намера да се употреби некој дел од овој превод за комерцијални цели, Ве молиме контактирајте ги publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012.

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou de toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante : publishing@echr.coe.int.